

ACC. N:R M. 14135:1-4.

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Gunnar Johansson, Finna*
Härad: *Norvidinge* Berättare: *" " gård, Stotts*
Socken: *Lövaby* Berättarens yrke: *Lantbrukare*
Uppteckningsår: *1956* Född år *1904 i Finna gård, Lövaby sn.*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Husbondefolk och tjänstefolk. s. 1-4. LMF 105

1
 L. U. F. 105. Busbondefolk och tjänstefolk.

Vi kan beräkna tiden till skickskiftet och vi arser en gård på $\frac{1}{4}$ mtl. med 14 tunnland odlad jord och med en totalareal av 100 tunnland. Gården födde 5 kor, 2 oxar, 2 krigor, 1 tröst. På gården fanns 3 barn och en barnevau. I den var 1 dräng och 1 piga anställda.

Arbetsfördelningen. För var det alltid kvinnofolk som skulle utjölka korna och utfräsa alla kreaturen.

En arbetsslag som också mindre betydande var att slakta och flä tröstar, de kallades för "tröstfläare", och det var alltid folk som ej var så nogga med sitt anseende som fick utföra dessa sysslor, ofta var det s. k. "rackare" (tattare) och var de ej av deras släkt, så blev de betraktade som sådana sedan de slaktat trösten.

FOLKLIVS-
 ARKIVET
 LUND

Lup 105
 1.

2

ACC. N:R M. 14135:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2.

Arbetstid och fritid.

Det var alltid vanligt att tjävarna skulle arbeta från tidig otta till sena kväll, de brukade börja ladaugädsarbetet vid 5-tiden på morgonen. På höst- och vinterkvällarna skulle pigorna spinna ull och lin, väva mattor, lakon, handdukar och tyg, eller laga kläder och strumpor. Drängarna skulle om kvällarna rykta kreaturen, spinga stiken (att tända i spisen med), harpa säd vid den tid som träskarbetet präglade, göra björkeristkastar u.s.v.

Fritid förekom i regel inte annat än om de reste till sina hem någon gång, och "marknadsfritt" vid "Seframärke" (Sjögårdsmässan), "sommemarken" och "höstmarken" (marknad).

Ungäuge. Det förekom en viss samhälls-
kontakt mellan husbondefolk och tjävar-
ären som förhållanden var mycket olika.

På de mindre gårdarna hade tjänstefolket ofta sin sovplats i samma rum som husbondefolket eller också i köket.

På de större gårdarna och herrgårdarna fanns särskilda drängstugor eller drängkamrarna och pigkamrarna.

Vid kalas var tjänstefolket oftast med för det mesta inbjudna, särskilt var förfrändanden så vid de stora och medelstora gårdarna. Vid herrgårdarna var det nog annorlunda.

Härbordet. Oftast var tjänstefolket av troppare och de stora gårdarnas barn. De trogo oftast plats inom breuorten, hemskötsen. Ibland brände det att det blev parti mellan tjänstefolket och något av barnen. I början blev det kanske lite gnåt och gnäll från fräldearna,

4

ACC. N:R M. 14135:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4.

men oftast ordnade det sig till det bästa, återinstans om det var ordnings-
samma och dubbtiga ungdomar.

Husbondevärde. Mellan husbondefolket
och tjänstefolket användes tilltalsorden
Ni och Er. då tjänarna tilltalade husbonde-
folket, och då de senare tilltalade
tjänstefolket.